

بر مدار آفتاب

سبک زندگی بر مدار حیات رضوی

محمد حسین پورامینی

تاریخ ۸ • ۴۵

ایضاً از خلیفه: جمع راجعه ۴۷

تاریخ ۱ • ۲۸

ایضاً جمع ۵۰

ایضاً ۵۳

ایضاً ۵۲

ایضاً ۵۲

ایضاً ۵۵

ایضاً ۵۵

تاریخ ۵۵

تاریخ ۵۹

فهرست

تاریخ ۶۱

تاریخ ۶۱

تاریخ ۱۱

تاریخ ۱۳

تاریخ ۱۵

تاریخ ۱۶

تاریخ ۱۶

تاریخ ۱۷

تاریخ ۱۷

تاریخ ۱۷

تاریخ ۱۸

تاریخ ۱۹

۶۱ • غیری

۶۲ • ۵. عاشورای حسینی

۶۲ • ۶. یثربیت

۶۲ • ۷. زیارت

۶۲ • فصل چهارم: خویش

۶۲ • ۱. سیمای ظاهری

۶۲ • ۲. چهره

۶۲ • قامت

۶۲ • هیئت و وقار

۶۲ • آرامش

۶۲ • آرایش

۶۲ • آرایش

۶۲ • آرایش

۶۲ • خوردن

۶۲ • پیشگفتار

۶۲ • درآمد

فصل نخست: پرتویی از آفتاب

۱. تولد ۶۲

۲. پدر ۶۲

۳. مادر ۶۲

۴. همسر ۶۲

۵. فرزندان ۶۲

۶. امامت ۶۲

۷. شهادت ۶۲

۱۹ • ۸. زیارت

۲۱ ♦ فصل دوم: ارتباط با خدا

۲۲ • ۱. خدا باوری

۲۲ • وجود خدا

۲۲ • اراده خدا

۲۲ • علم خدا

۲۳ • یگانگی خدا

۲۳ • شرک به خدا

۲۴ • ۲. انس با خدا

۲۴ • ایمان پذیری

۲۵ • خدا اندیشی

۲۵ • بندگی خدا

۲۶ • نمازگزاری

۳۲ • شب زنده داری

۳۳ • روزه داری

۳۴ • حج

۳۴ • دعاها و ذکرها

۳۶ • قرآن

۳۹ • معاد اندیشی

۴۱ ♦ فصل سوم: حجت خدا

۴۲ • ۱. نیاز به امام

۴۳ • ۲. اطاعت از اولی الامر

۴۳ • ۳. اهل بیت علیهم السلام

۴۴ • ۴. امیر مؤمنان علیهم السلام

- ۴۵ • ریاضیات
- ۴۷ • ریاضیات
- ۴۸ • ریاضیات
- ۵۰ • ریاضیات
- ۵۳ • ریاضیات
- ۵۴ • ریاضیات
- ۵۴ • ریاضیات
- ۵۵ • ریاضیات
- ۵۵ • ریاضیات
- ۵۵ • ریاضیات
- ۵۹ • ریاضیات
- ۶۰ • ریاضیات
- ۶۱ • ریاضیات
- ۶۱ • ریاضیات
- ۶۴ • ریاضیات
- ۶۴ • ریاضیات
- ۶۵ • ریاضیات
- ۶۶ • ریاضیات
- ۶۶ • ریاضیات
- ۶۷ • ریاضیات
- ۶۷ • ریاضیات
- ۶۷ • ریاضیات
- ۶۷ • ریاضیات
- ۶۸ • ریاضیات
- ۸۹ • غدیر
- ۹۲ • ۵. عاشورای حسینی
- ۹۲ • ۶. مهدویت
- ۹۲ • ۷. زیارت
- ۹۲ • ♦ فصل چهارم: خویشتن
- ۹۷ • ۱. سیمای ظاهری
- ۹۷ • چهره
- ۹۷ • قامت
- ۹۷ • هیبت و وقار
- ۹۷ • آراستگی
- ۹۷ • پوشاک
- ۹۷ • خوابیدن
- ۹۷ • خندیدن
- ۹۷ • خوردن
- ۹۷ • ۲. سیمای علمی
- ۹۷ • عالم آل محمد علیه السلام
- ۹۷ • پاسخ‌گویی
- ۹۷ • گستره شاگردان
- ۹۷ • گسترش علوم
- ۹۷ • علم‌آموزی
- ۹۷ • آگاهی به همه زبان‌ها
- ۹۷ • ۳. سیمای اخلاقی
- ۹۷ • ادب
- ۹۷ • گفتار

- ۶۸ • اخلاق
- ۶۹ • بردباری
- ۶۹ • گذشت
- ۶۹ • اندیشه
- ۷۰ • توکل
- ۷۰ • تواضع
- ۷۱ • سپاسگزاری
- ۷۲ • مروت
- ۷۲ • راستی
- ۷۲ • اخلاص
- ۷۲ • خاموشی
- ۷۳ • امانت‌داری
- ۷۳ • هوای نفس
- ۷۳ • گناه‌گریزی
- ۷۴ • حسابرسی نفس
- ۷۴ • نهی از صفات رذیله
- ۷۵ • خوش‌گمانی
- ۷۵ • توبه
- ۷۵ • انسان نمونه
- ۷۶ • جدال
- ۷۶ • اسراف نکردن
- ۷۶ • منع از دشمنی و بدگویی
- ۷۷ • نیکی
- ۷۸ • نظم

- ۷۸ • مدیریت زمان
- ۷۸ • مشورت
- ۷۹ • فعالیت اقتصادی
- ۸۱ • توجه به مشکلات یاران
- ۸۳ • **فصل پنجم: خانه و خانواده**
- ۸۴ • ۱. خانه
- ۸۴ • خانه آسمانی
- ۸۶ • والدین
- ۸۸ • همسر
- ۹۱ • فرزندان
- ۹۵ • برادر
- ۹۵ • ۲. خویشاوندان
- ۹۵ • صله رحم
- ۹۷ • مهمان و مهمانی
- ۹۹ • **فصل ششم: جامعه**
- ۱۰۰ • ۱. خدمتکاران و کارگران
- ۱۰۰ • معین کردن مبلغ
- ۱۰۰ • انس با کارگر
- ۱۰۱ • مشورت با کارگر
- ۱۰۱ • ۲. مردم
- ۱۰۲ • نظارت همگانی
- ۱۰۳ • مهرورزی
- ۱۰۳ • معاشرت
- ۱۰۳ • ۳. ولایتعهدی

۱۰۳	• ولایتعهدی با اجبار و تهدید
۱۰۴	• ولایتعهدی به صورت مشروط
۱۰۴	• چرایی پذیرش
۱۰۵	◆ فصل هفتم: بهداشت و سلامت
۱۰۶	▪ ۱. بهداشت دهان و دندان
۱۰۷	▪ ۲. بهداشت بدن
۱۰۸	▪ ۳. بهداشت محیط
۱۰۸	▪ ۴. خوردنی‌ها
۱۱۵	▪ ۵. نوشیدن
۱۱۶	▪ ۶. نشستن
۱۱۶	▪ ۷. سفر
۱۱۷	▪ ۸. بیماری
۱۱۸	▪ ۹. عیادت
۱۱۹	◆ کتابنامه

پیشگفتار

اهل بیت علیهم السلام گنجوران دانش اند. رودها و جویبارهای دانش که مزرعه جان انسان را در چهارده قرن اخیر سیراب و شاداب ساخته است، از بلندای قامت آسمانی این کوه نور سرچشمه می‌گیرد. کلام نورانی امام عالمان و عارفان، علی علیه السلام مؤید همین معناست: «يُنْحَدِرُ عَنِّي السَّبِيلُ وَ لَا يَزُقُّنِي إِلَّا الطَّيْرُ»^۱ و بی‌سبب نیست که پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله فرموده‌اند: «أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَ عَلِيُّ بَابُهَا»^۲.

دانش اهل بیت علیهم السلام از جنس دریافتنی است، نه آموختنی؛ علم حضوری است، نه حصولی؛ چرا که آنان حقیقت علم را با جان آسمانی خویش دریافته‌اند. امیرالمؤمنین، امام علی علیه السلام در وصف عارفان که خود، مولای آنان اند، فرموده‌اند: «هَجَمَ بِهِمُ الْعِلْمُ عَلَى حَقِيقَةِ الْبَصِيرَةِ وَ بَاشَرُوا رُوحَ الْيَقِينِ»^۳.

پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله سرسلسله این خاندان نور و روشنایی، خود، درس‌ناخوانده و مکتب‌نرفته بودند؛ اما پیام و رسالتشان تلاوت، خواندن، آموختن، فراگرفتن و علم و آگاهی بود. رسالت ایشان با «إِقْرَأْ»^۴ آغاز شد و با دانش و بینش که جان‌های شیفته را سرشار می‌کند، تداوم یافت: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَ يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ...»^۵.

پیامبر مهربانی صلی الله علیه و آله با رسالت خودشان، جان‌های مرده را از مرداب روزمرگی و ضلالت تا باغستان بهشتی حیات و زندگی رهنمون شدند و انسان اسیر در کژراهه‌ها و پرتگاه‌های تباهی را به شاهراه هدایت و صراط مستقیم فرا خواندند و در تن مُرده

۱. نهج البلاغه، خطبه ۳.

۲. منسوب به علی بن موسی الرضا علیه السلام، صحیفه الإمام الرضا علیه السلام، به تحقیق و تصحیح محمد مهدی نجف، ص ۵۸.

۳. نهج البلاغه، حکمت ۱۴۷.

۴. علق، ۱.

۵. جمعه، ۲.

آدمیت، روحی دوباره دمیدند: ﴿إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُخْيِئُكُمْ...﴾^۱ و بار گران جهل و نادانی را از دوش آنان فرو نهند: ﴿يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْإِغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾^۲ خاندان آن حضرت نیز، همانند ایشان، خورشید دانش و آگاهی را در گذرگاه اعصار فراره جویندگان دانش و بصیرت، تابان و فروزان نگه داشتند و با بهره‌مندی از انوار الهی آن بزرگوار، مسیر پویندگان را روشن و جان جویندگان را تابناک و سرشار ساختند.

امروز در عصر جاهلیت مدرن نیز، آنچه غبار راه انسان کمال جو را فرو می‌نشاند و می‌تواند راه او را روشن کند، بهره‌گیری و بازگشت به سرچشمه همان دانش و بصیرتی است که پیامبر اعظم و خاندان پاک و مطهرشان علیهم‌السلام به انسان هدیه کردند و شاید امروز بیش از هر روز و روزگاری، انسان به آنچه پیامبر رحمت و آگاهی برای بشر به ارمغان آورده است، نیازمند باشد.

بی‌تردید کاوش در سرچشمه‌های نور اهل بیت علیهم‌السلام و بازخوانی سیره و آموزه‌های آن بزرگواران در روزگار ما، مانند همه اعصار، خدمتی بزرگ به انسانیت است که فراتر از آن، خدمتی متصور نیست. از این رو بر تمامی کسانی که دل آنان برای انسان می‌تپد، فرض است که با ژرف‌اندیشی و ژرف‌کاوی در معارف اهل بیت علیهم‌السلام گوهرهای ناب و آموزه‌های رهایی‌بخش این گنجینه عظیم و الهی را استخراج کنند و به بشر تشنه و جگرسوخته عصر حاضر ارائه کنند.

نوشتار حاضر دربرگیرنده موضوعات متعددی است پیرامون زندگی و سیره عالم آل محمد، امام علی بن موسی الرضا علیه‌السلام. امید آنکه نعمت بی‌ظنیر زیارت پاره تن رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم را با بهره‌گیری از اندیشه و کلام و سیره آن امام همام به فرصتی برای تأمین نیازهای معنوی و فکری خود تبدیل کنیم و مطالعه این اثر، زمینه‌ای باشد تا توشه‌های سعادت و کمال را برای دنیا و آخرت خود بگیریم.

سیدجلال حسینی

معاون تبلیغات و ارتباطات اسلامی آستان قدس رضوی

درآمد

رفتار و کردار معصومان علیهم السلام همچون چراغ و نوری است که زندگی در پرتو شعاع نور ایشان، زیبا و فرح‌بخش می‌شود. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و عترت پاک او علیهم السلام به‌عنوان بهترین اسوه و الگو، کانون حیات سعادت‌مند بشرند و همگان می‌توانند ابعاد گوناگون زندگی، حتی جزئی‌ترین آن را از سیره و سنت ایشان استخراج کنند و رهنمای طول حیات خود از ولادت تا وفات قرار دهند.

آنچه در زندگی امام رضا علیه السلام همچون دیگر معصومان علیهم السلام آشکار است و می‌توان به آن به‌عنوان محوری در الگوگیری تکیه کرد، همه‌جانبه‌بودن سیره و سخن ایشان است که پیروی عملی از رهنمودهای الهی امام می‌تواند ما را به جامعیتی در شیوه زندگی رهنمون سازد.

این اثر با ارائه گوشه‌ای از حیات طیبه رضوی در ساحت‌های ارتباط با خدا، حجت خدا، خویشتن، خانه و خانواده، جامعه و بهداشت و سلامت، بر آن است تا سبک زندگی مؤمنانه را با تکیه بر سیره امام علی بن موسی الرضا علیه السلام بیان کند تا همگان بر مدار آن، شیوه زیستن را مشق کنند.

در پایان، لازم می‌دانم سپاس خود را از حجج الاسلام والمسلمین جواد محدثی و محمدباقر پورامینی و دیگر دوستان گرامی، به‌خاطر بیان نکات ارزنده و یادآوری‌های عالمانه‌شان ابراز کنم.

والسلام

محمدحسین پورامینی